

“La incompetència de l’FMI ha estat de rècord”

Borsa i decreixement semblen termes antagònics. Què hi fa un ex-vice-president de la borsa de París parlant de decreixement?

—El canvi té a veure amb l’evolució que hi ha hagut al món borsari des del 1971. La borsa es va crear per a posar en contacte directe les persones que disposen d’uns estalvis i les empreses que requereixen aquests fons per a invertir-los amb l’objectiu de créixer per a generar ocupació i benestar. A mesura que el món ha evolucionat, ha passat que aquest creixement borsari no ha servit per a finançar empreses, sinó per a fer diners pels diners. Una cosa és utilitzar un recurs per a generar benestar i una altra és fer-lo servir perquè es reproduïxi *per se* sense tenir impacte en la societat. En vista d’això, vaig decidir de crear la meua empresa, no pas per a contribuir a aquest creixement sinó al desenvolupament humà.

—Quines claus expliquen aquesta transformació esdevinguda les últimes dècades?

—L’èsser humà va inventar el martell per a clavar claus, però més tard va descobrir que també hi podia trencar el cap del veí. Una cosa és la invenció de la ferramenta i una altra de molt diferent és l’ús que se’n fa. Amb la borsa passa que l’ús s’ha modificat a causa del model econòmic imperant, basat a créixer per créixer.

—El món de les finances se’ns ha escapat de les mans?

—Diria que els qui tenien les regnes del món de les finances han fet que se’ns haja escapat de les mans. Els qui tenen les regnes no s’han esforçat a explicar i difondre la cultura financera, amb la qual cosa la gent en té ben poca. Normalment, quan una empresa vol vendre el producte fa publicitat per a promocionar-lo i informar. En el cas de les finances, han preferit preservar el

Va ser vice-president de la borsa de París durant cinc anys i després, fins l’any 2000, va exercir de conseller-director general de la borsa de València. Avui, Francisco Álvarez Molina (Madrid, 1946) dirigeix la consultora Etica Family Office i es dedica a esbombar els avantatges del decreixement. Contradictori? Potser no tant...

coneixement per a si mateixos per a poder traure el màxim benefici uns pocs.

—Després d’aquesta crisi, es va parlar d’aplicar la taxa Tobin per a gravar les transaccions financeres.

—La taxa Tobin la va crear Attac i al principi s’interpretava com una mena de càstig. Però a poc a poc ha anat fent camí, tal com ha fet el decreixement. Avui dia la paraula *sostenibilitat* es fa servir per a qualsevol cosa i tothom se l’ha apropiada. Cal que anem amb cura, perquè al decreixement li pot passar això mateix. Precisament és aquest desvirtuament del concepte, que perseguïen els qui volen devaluar-lo.

—Què és el decreixement?

—És una paraula voluntàriament provocadora. És feta perquè els pe-

riodistes ens pregunten. A França es parla de decreixement des de la dècada dels 70, però la primera volta que se’n parlà de manera més generalitzada és el 1989, quan un diputat ecologista a l’assemblea dels diputats la va fer servir basant-se en els coneixements de Nicholas Georgescu Rogen, que havia posat l’economia en relació amb la vida i el seu impacte en el medi. Després sorgeix Serge Latouche, que precisa millor què hi ha darrere del mot *decreixement*. Una cosa és clara: si no optem per la via del decreixement, als nostres besnéts els serà imposada. No es tracta de tornar a l’edat mitjana, sinó d’adonar-nos que el món que utilitzem té recursos finits i que un creixement infinit és impossible.

—En tot cas, significa deixar de banda una de les màximes del capitalisme, que és el creixement *ad infinitum*...

—Absolutament. Qui estiga convençut que en un planeta finit es pot tenir un creixement infinit, o és un boig o és un economista. El decreixement té molts enemics i suscita reaccions violentes. Cal explicar que no implica tancar les empreses de la nit al dia, sinó buscar formes de consumir menys i de manera més sostenible.

—Quina cara hi fan els col·legues de la borsa quan els expliquen açò?

—No els sorprèn tant com pot pareixer. Vinc d’una família d’immigrants amb pocs recursos que van marxar a París. Gràcies a l’esforç dels pares vaig poder estudiar i amb això vaig començar a treballar a la borsa. Sempre m’he esforçat a explicar a la gent què és la borsa i quin ús racional havien de fer dels seus estalvis. Quan vaig venir a València vaig haver de fer un breviari perquè em vaig adonar que a la borsa hi havia un profund desconeixement per part de molta gent. D’allí va sorgir un llibre que es titula *No le digas a mi madre que trabajo en bolsa*.

—Ja que hi som, fem pedagogia, expliquem què és la borsa.

—N’hi ha dues accepcions. En primer lloc cal entendre que la borsa és una societat anònima, una empresa privada que des del 1990 és cotitzada. Els accionistes majoritaris són els grans bancs. En la segona accepció, la paraula *borsa* ha d’entendre’s com un

PRATS, J. CAMPS

PRATS LLAMPS

mercat. Quan es diu que la borsa puja o baixa és el mercat borsari que puja o baixa de valor, segons l'evolució de les cotitzacions de les empreses que hi són presents. Açò és com un mercat central on hi ha diversos actors: els transportistes, els botiguers, els distribuïdors... Els actors que intervenen en el cas de la borsa són: les empreses, que tenen accions; els inversors, que poden ser institucionals (fons de pensió, bancs...) o bé individuals; els intermediaris financers; i el govern, però el govern no pas com a propietari de les borses sinó perquè emet deute que es negocia a la borsa... Avui dia és curiós que són els mercats borsaris que marquen la política del govern. S'ha girat a la truita.

—Quines normes bàsiques cal aplicar per a invertir a la borsa?

—Hi ha uns manaments de l'inversor borsari. En primer lloc, no s'ha de posar a la borsa uns diners que es necessiten a curt termini. Dos: no s'ha d'invertir en préstecs. Tres: hem d'evitar d'invertir si ha de significar un maldecap. Quatre: cal fer un càlcul de despeses futures com ara "he de

comprar-me un cotxe, el meu fills se'n van a la Universitat...".

A banda, hi ha el permís de conduir de les finances. La gent es pensa que per a emprar els nostres estalvis, cal tenir grans coneixements. Ací m'agrada fer un similitud: tu tens cotxe i carnet de conduir, veritat? I oi que no saps com funciona el motor?

—No.

—A mi si se m'espantava el motor, telefone al taller i m'ho arreglen. Per tant, no conèixer el motor en profunditat no m'impedeix de conduir. En canvi, sí que et cal saber on és el límit de velocitat, on puc aparcar i on no... Aquests conceptes es poden traduir per a l'ús dels estalvis.

—Però molts particulars, en vista de la falta d'aquesta cultura financera, acaben posant els estalvis a mans de persones suposadament professionals, com passa quan se t'espantava el motor del cotxe. I hem vist que molts d'aquests professionals que han fet de mitjancers tampoc no en sabien gaire...

—En general, aquests intermediaris no han estat bons consellers. Crec

que els treballadors de les entitats financeres són víctimes de la forma com aquestes entitats volen vendre els seus productes. Hi ha falta de formació d'aquests professionals i els obliguen, per exemple, a vendre 3.000 participacions dels fons X. Jo estic fart de veure atropellaments terribles. Una cosa que no pot ser és vendre fons d'inversió del Nasdaq a persones de vuitanta anys. Aquella persona cerca un petit complement a la seua renda i això s'aconsegueix mitjançant renda fixa. Això és evident! L'Associació Espanyola de Fons d'Inversió, Inverco, ha reconegut que els gestors de fons no sabien què feien, i això mateix ha dit la gestora del Santander o del BBVA.

—Com hi hem arribat, a aquest punt?

—Té relació directa amb el creixement. Creixement és consum i consum és deute. Els meus avis no estaven endeutats, vivien i estalviaven. Compraven quan tenien alguna cosa per gastar. Això ha canviat completament. El creixement del deute els darrers deu anys ha estat impressionant i està en el nucli de la crisi.

Per una altra banda, cal mirar amb ells crítiques el paper que hi ha fet el Fons Monetari Internacional. La seua raó de ser, quan va ser creat, era evitar crisis com la del 29, ajudar els països amb més pocs mitjans i crear benestar i ocupació. Però què ha fet l'FMI? Fa unes poques setmanes que va publicar una auditoria interna en què reconeixia que no havia respost a la seua raó de ser perquè no havia detectat la crisi. I tenen 1.500 economistes!

—**Això explica molt bé la pèrdua de credibilitat que ha tingut tot allò que té relació amb el món de les finances.**

—Òbviament. S'han prestat diners sense verificar, cosa que mostra la seua inutilitat. El fet pitjor és que l'FMI dóna directives per a dir com hem d'eixir-nos-en. La seua incompetència ha estat de rècord. Després cal fer-se una altra pregunta: tu no creus que després de la publicació d'aquest informe algú hauria de dimitir? Això també ha passat aquí, on paguem amb diners públics el forat que ha deixat una gestió massa temerària en les caixes d'estalvis. I ningú no ha demanat disculpes.

—**He llegit que vau conèixer Bernard Madoff. Com va anar?**

—En l'última època de la borsa de París m'ocupava de les relacions internacionals. En exercici de les meues funcions, vaig conèixer Madoff, que era president del Nasdaq. La borsa de París volia renovar la infraestructura tecnològica i on hi havia la millor i més transparent infraestructura era al Nasdaq. Era un referent mundial, fins al punt que la SEQ, l'equivalent a

la comissió del mercat de valors, va comprar al Nasdaq una part de la seua tecnologia per a automatitzar les transaccions. Madoff va passar per ser un apòstol de la transparència borsària a escala internacional. Era una persona extremadament professional. Després va deixar el Nasdaq i va muntar una empresa de venda de fons i productes financers. La bona fama li va reportar molts i molts clients. Ningú no pensava que passaria allò que va passar. Quan el van detenir em vaig endur una gran sorpresa. Jo no vaig fer servir mai els seus serveis, però et puc assegurar que si m'hi haguera topat una altra vegada, li hauria fet cas a ulls clucs. En això és molt important la cascada de confiança.

—**Madoff va ser l'epítom. Era tot el sistema que no funcionava.**

—De la mateixa manera que el creixement no pot ser infinit, les rendibilitats tampoc no ho poden ser. La referència és el deute públic a sis mesos. Tot allò que et donen per damunt d'això ho has de mirar amb molta cura. Madoff assegurava un 15% i això era sospitós per força. Pot passar durant un any o dos, però és impossible durant més temps. La rendibilitat no pot ser infinita i constant. En algun moment la rendibilitat ha de baixar.

—**Quan va esclatar aquesta crisi es va parlar molt de com regular els mercats financers. Han passat**

quatre anys des de l'esclat. Fem ús de les ferramentes perquè no torne a passar?

—Quan va esclatar la crisi, el secretari del tresor dels Estats Units, Timothy Geithner, va dir que per a poder eixir de la crisi calia refundar el sistema financer. Després van venir unes declaracions al G20 de Sarkozy, Obama, Brown i Merkel en el mateix sentit. El fet s'ha repetit en el G20 següent, i en el següent, i en el següent. L'actual director de l'FMI va dir que calia pegar foc als paradisos fiscals, però, com diuen els francesos, tot ha estat pols als ulls. En realitat no es fa res. La poqueta cosa que s'ha fet no és suficient. Els mercats financers tenen tant de poder que els governs són in-

“Si no optem per la via del decreixement, als nostres besnéts els serà imposada”

capaços d'aprovar una legislació amb què ells no estiguen d'acord. Qui compra el deute dels governs? Els mercats. Per tant, s'ha generat un cercle diabòlic. Es posen mesures, però no passen de ser simples pegats.

—**I els governs poden recuperar la sobirania que han cedit als mercats?**

—És urgentíssim que es faça. Qui hi ha a la base de tot som nosaltres, que som responsables, perquè som els qui escollim governs i som nosaltres que paguem el deute quan no hi ha bona gestió.

Violeta Tena

Cines Babel Vicente Sancho Tello, 10 · València

Winter's Bone

de **Debra Granik**

Si presentes aquesta butlleta tindràs el següent preu especial:

Si ets subscriptor d'EL TEMPS : 4,40 € De dilluns a dijous i 6€ cap de setmana. (Cal acompanyar el justificant de pagament)	Si ets lector d'EL TEMPS: 5,60€ de dilluns a dijous excepte vespra de festiu i festius.
--	---

